

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Kohti yhden luukun e-kirjastoa

Seija Laitinen-Kuisma

Projektiasiantuntija / kirjastoyhteistyö

seija.laitinen-kuisma@hel.fi

E-kirjastohankkeen projektiryhmä

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

Virva Nousiainen-Hiiri

Suvi Sivulainen

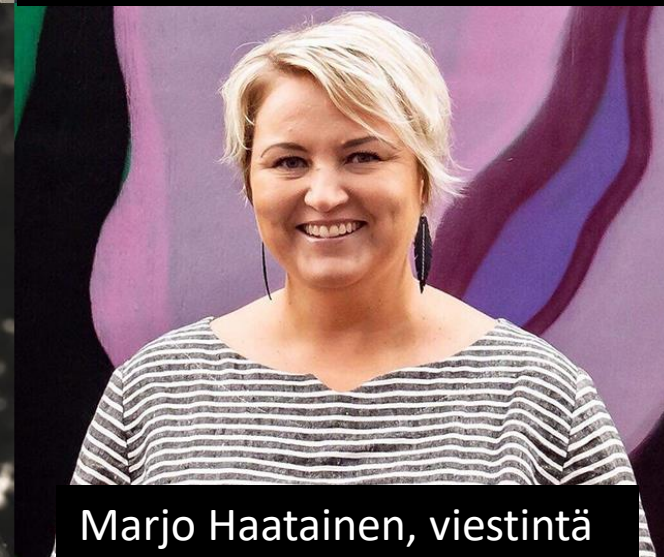
Seija Laitinen-Kuisma, kirjastot

Anna Tuomikoski, sisällöt

Joonas Kutilainen-
Pennanen, teknologia

Marjo Haatainen, viestintä

31.5.2022

Mitä ja miksi?

**KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY**

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Mikä e-kirjastohanke on?

- E-kirjastohankkeessa toteutetaan Suomen yleisille kirjastoille ja kunnille **yhteinen e-kirjasto**.
- Hanketta koordinoi Helsingin kaupunginkirjasto ja sen rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Hanke kestää vuoden 2023 loppuun asti.
- E-kirjasto avataan asiakkaille alkuvuodesta 2024.
- Hankevaiheen jälkeen yhteisen e-kirjaston rahoituksesta vastaavat kunnat.
- [Kirjastot.fi/ekirjastohanke](https://kirjastot.fi/ekirjastohanke)

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Miksi yhteinen e-kirjasto?

Korjataan nykytilanne, jossa

- alueiden väliset erot e-aineistojen tarjonnassa suuret
- e-kokoelmien käyttöliittymiä useita
- hankintalisenssien ehdot mutkikkaita ja hinnoittelu sekavaa
- järjestelmistä on vaikea saada kunnollista tilastotietoa e-aineistojen käytöstä
- aineistojen myyjät joutuvat asioimaan lukuisten eri tahojen kanssa
- kirjastoissa tehdään paljon päällekkäistä työtä

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

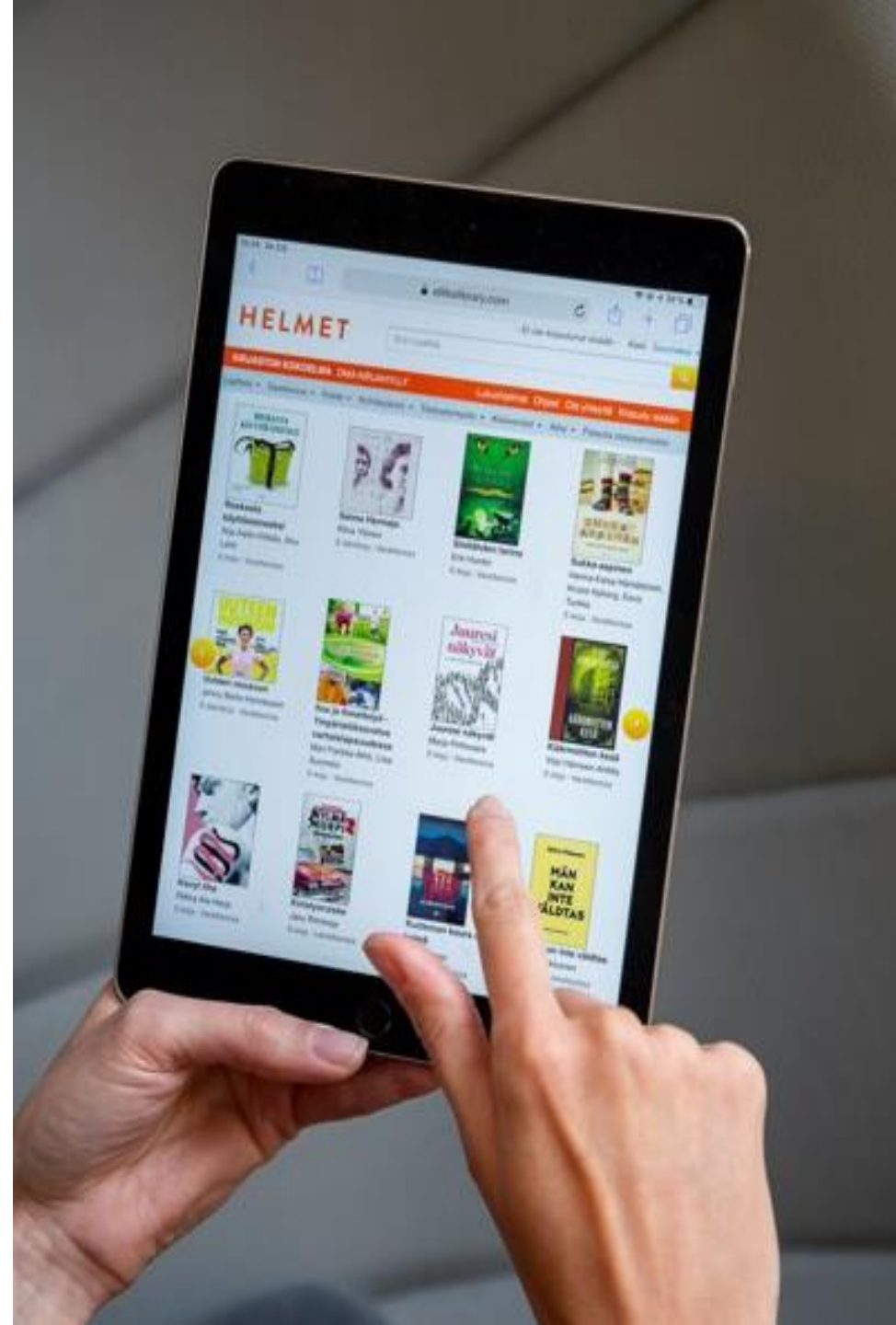
e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Lukemistottumukset muuttuvat

- Suomessa myytiin viime vuonna 13 miljoonaa äänikirjaa
- Luettavia kirjoja myytiin alle 12 miljoonaa kappaletta, kun lasketaan yhteen sekä painetut että sähkökirjat
- Äänikirjojen myynti kasvoi viime vuonna 46 %
- 97 % äänikirjoista myytiin kuukausimaksullisen lukuaikapalvelun kautta.

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Mutta kirjastoissa kehitys näkyy hitaammin

- Kirjastoissa tehtiin yhteensä 1,6 miljoonaa e-kirjalainaa. Se on vain kaksi prosenttia kokonaislainauksesta
- Äänikirjojen ja e-kirjojen saatavuus kirjastoille on heikennyt nopeasti

	Kokonaismäärä	Saatavuus	Saatavilla olevat bestsellerit
E-kirjat	15500	85%	40%
äänikirjat	3250	50%	10%

Lähde: *Kirjakauppaliiton "myydyimmät e- ja äänikirjat tammikuu 2022" -lista*

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

Kirjamarkkinat mullistuksessa

- Saatavuusongelma liittyy markkinoiden ja ansaintaketjujen nopeaan muutokseen. Markkinaosuuksia ja kirjoista saatavaa tuloa jaetaan uudestaan, ja sen takia kustantajat ovat varovaisia kirjastomyynnin suhteen.
- Myös e-lehtimarkkinoiden muutos odotettavissa
- Myös kirjailijat ovat havahtuneet uuteen tilanteeseen

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Isoja kysymyksiä

- Voiko kirjallisuudelle käydä kirjastossa kuten musiikille?
- Mikä on yleisten kirjastojen tulevaisuus, jos perustehtäviä, kuten monipuolisen ja uudistuvan kokoelman tarjoamista, ei pystytä toteuttamaan? Miten kirjastot edistävät jatkossa lukemista ja kirjallisuutta? Miten lasten tasa-arvon käy?
- Rakennammeko yhteiskuntaa, jossa digitaaliset sisällöt ovat kaupallisten toimijoiden hallinnassa?
- Mitkä mahdollisuudet kirjailijoilla on jatkossa elää kirjailijantyöllä?

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Miten ja kenen kanssa?

**KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY**

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

E-kirjasto syntyy yhteistyöllä

- Aineistojen hankkimiseksi on luotava yhdessä sisällöntuottajien kanssa sellaiset lisenssimallit, jotka tarjoavat reilun ja riittävän korvauksen ja taloudellinen tasapaino toteutuu.
- Julkisten ja kaupallisten toimijoiden on tehtävä yhteistyötä. Mukana ovat kirjastot, kunnat, kustantajat, mediatalot, tekijänoikeuksien haltijat, teknologiatoimittajat ja tekijänoikeusjärjestöt.
- Käyttöliittymän toteuttamiseen on haettava kumppani.
- Kirjastojen on yhdessä luotava malli uudentlaisesta yhteistyöstä, jossa tehtäviä jaetaan kirjastojen ja e-kirjastoa jatkossa pyörittävän organisaation välillä.

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

Tammi-huhtikuussa tavattu

- **Kustannusalalta:** mm. Sanasto, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Tietokirjailijat, Suomen Kirjailijaliitto, Suomen Kääntäjien ja tulkkien liitto, Finlands svenska författareföreningen, Otava , WSOY, Gummerus, Teos, Siltala, Schildts & Söderströms, Gaudeamus, Vastapaino, Into, Saga Egmont, Storytel, Ellibs, Kirjavälitys ym.
- **Kirjastokentältä:** Opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiehiä, Suomen Kirjastoseura, tiede- ja kulttuuriministerin avustaja, yhdeksän ake-kirjastoalueen henkilöstöä aamukahveilla, johtajapäivillä ym., ruotsinkielisiä kirjastoja, avin ylitarkastajat, Erte-kirjasto, Pohjoisen e-kirjaston väkeä, Yleisten kirjastojen konsortio, FineLib, Kansalliskirjasto ym.

ja tietenkin käyttöalustan toimittajia, Digi- ja väestötietovirasto, Lukuliike, lakimiehiä, konsultteja jne.

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

Ohjausryhmä

Kokoonpano:

- Johanna Selkee, Kuntaliitto
- Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto
- Päivi Savinainen, yleisten kirjastojen edustaja YKN:n valitsemana
- Katri Vääntinen, Helsingin kaupunginkirjasto
- E-kirjastohankkeen edustajat ohjausryhmässä:
 - Virva Nousiainen-Hiiri, hankkeen omistaja
 - Suvi Sivulainen, projektipäällikkö, ohjausryhmän sihteeri

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Asiantuntijaryhmät

Kolme asiantuntijaryhmää:

1. Yleisten kirjastojen yhteistyö
2. Kustannusalan yhteistyö
3. Teknologia

Yleisten kirjastojen yhteistyö -asiantuntijaryhmän jäsenet:

- Laura Tyysteri, Turun kaupunginkirjasto
- Jouni Pääkkölä, Oulun kaupunginkirjasto
- Merja Kummala-Mustonen, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
- Niina Salmenkangas, Tampereen kaupunginkirjasto
- Suvi Pirnes-Toivanen, Joensuun kaupunginkirjasto
- Seija Laitinen-Kuisma, Helsingin kaupunginkirjasto
- työryhmä täydentyy ruotsinkielisten kirjastojen edustajalla

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Asiantuntijaryhmän jäsenet

- Tuovat asiantuntemuksensa hankkeen osa-alueen työhön
- Edustavat omia sidosryhmiään ja viestivät hankkeen tavoitteista ja etenemisestä omassa sidosryhmäverkostossaan
- Osallistuvat osa-alueensa toimintojen linjauksiin
- Tukevat, seuraavat ja ohjaavat hankkeen osa-alueen etenemistä suhteessa tavoitteisiin

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Mitä kohti?

**KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY**

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

Yhteinen e-kirjasto,

- tuntuu asiakkaasta kirjastolta (vr. Tanska)
- tuo nykyisellään hajallaan olevat e-aineistot saman katon alle
- yksi alusta, yksi alustakustannus, resursseja vapautuu
- e-kirjasto on kirjasto: lainaa teos, jos se on vapaana hyllyssä ja sinulla on lainausoikeus
- takaa kaikille sisällöntuottajille reilun korvauksen ja sisältöjen käyttöehdot
- sen toimintaratkaisuihin kirjastot pääsevät vaikuttamaan
- kilpailuttamis- ja sopimusasiat hoidetaan keskitetysti

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022

Milloin?

**KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY**

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Etunimi Sukunimi

Aikataulu

- **2022:** pilotoidaan teknologiaratkaisut, kehitetään lisenssimallit, päätetään organisoitumismallista
- **2023:** yhteinen e-kirjasto avataan koekäyttöön, OKM maksaa koekäytön aineistot ja kirjastoilla on rinnakkaiskäytössä nykyiset omat, itse maksamansa e-palvelut
- **2024:** yhteinen e-kirjasto kaikkien kirjastojen käytössä, kirjastot maksavat aineistot siihen yhteisesti, tarve omiin, rinnakkaisiin e-palveluihin poistuu

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Hankkeen aikana

Kilpailutetaan, testataan ja kehitetään teknologiaratkaisu.

Etsitään ja tarvittaessa perustetaan yhteistä e-kirjastoa ylläpitävä taho, jolla on juridinen oikeus toteuttaa e-kirjaston tarvitsemia tehtäviä.

Luodaan yhteistyömallit eri aineistojen oikeudenomistajien kanssa. E-kirjat, äänikirjat, näköislehdet.

Luodaan sopimus kirjastojen ja yhteisen e-kirjaston välisestä työnjaosta.

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

- Käsillä on ainutlaatuinen mahdollisuus saattaa kirjaston käyttäjäkokemus uudelle tasolle. Meillä on siihen nyt rahoitus, tekijät ja valtavasti osaamista verkostoyhteistyön kautta.
- Yhteistyö on keskeisintä e-kirjaston syntymisessä.

KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

e-kirjastohanke
e-biblioteksprojektet
e-library project

31.5.2022

Kiitos!

kirjastot.fi/ekirjastohanke

biblioteken.fi/ebiblioteksprojektet

libraries.fi/elibraryproject

**KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY**

e-kirjastohanke

e-biblioteksprojektet

e-library project

31.5.2022